

Ålands demilitarisering och neutralisering

Innehåll

1. Åland - ett demilitariserat och neutraliserat område.....	2
Historisk bakgrund	
Konventionernas giltighet	
2. Innehållet i demilitariserings- och neutraliseringskonventionerna.....	3
Förbud mot militära anläggningar	
Förbud mot militära styrkor och vapen	
Neutraliserat område	
Undantag till bestämmelserna om demilitarisering	
3. För ytterligare information.....	6
Kontaktuppgifter	
Litteratur	
Länkar	

Bilagor

Demilitariseringens gränser, koordinater och karta
Konvention om demilitarisering av Ålandsöarna (1856)
Konvention om Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (1921)
Fördrag mellan Finland och Sovjetunionen om Ålandsöarna (1940)
Fredsfördraget i Paris, Ålandsbestämmelser (1947)
Utdrag ur Coreper II-protokollet i anknäytning till Lissabonfördraget (2009)

1. Åland - ett demilitariserat och neutraliserat område

Åland är en autonomi under finsk suveränitet men enligt internationella avtal är Åland sedan år 1856 en demilitariserad zon sedan 1856 och är även neutraliserat sedan 1921. Demilitarisering innebär att militära styrkor, anläggningar och befästningar inte får förekomma i området. Neutralisering innebär att alla krigshandlingar mot eller inom Åland är otillåtna. Finland är förpliktigt att garantera att denna status upprätthålls.

Historisk bakgrund

Fram till år 1809 utgjorde Åland tillsammans med Finland en del av konungariket Sverige. Under Finska kriget 1808-1809 ockuperade den ryska armén hela den östra delen av det svenska riket. Vid freden i september 1809 övertog Ryssland suveräniteten över Åland och öriket blev nu en gränsregion mellan Sverige och Ryssland.

På grund av Ålands strategiska läge påbörjade Ryssland uppförandet av en fästning i Bomarsund. Syftet var att försvara inloppet till St. Petersburg samt att befästa gränsen mot det förenade konungariket Sverige-Norge. Fästningen hann emellertid aldrig färdigställas innan brittiska och franska styrkor anföll fortifikationen under Krimkriget (1853-1856).

Efter att den ryska garnisonen i Bomarsund kapitulerat i augusti 1854 erbjöd västmakterna öriket åt Sverige, som avvisade förslaget med hänvisning till landets neutralitet under pågående krig. Sverige gjorde däremot anspråk på Åland under fredsförhandlingarna i Paris år 1856, där Ålands statstillhörighet diskuterades. Ryssland vägrade tillgodose svenskarnas krav på landavträdelser, men accepterade en konvention om öarnas demilitarisering. Syftet med konventionen var att försvaga Rysslands militära dominans i Östersjöområdet.

Genom konventionen blev Ålands demilitarisering föremål för en folkrättslig reglering. Det s.k. Ålandsservitutet som ingicks den 30 mars 1856 mellan Ryssland, Frankrike och England är en bilaga till fredstraktaten, som sedermera undertecknades av Österrike, Frankrike, England, Preussen, Ryssland, Sardinien och Turkiet. Servitutet är på samma vis som fredstraktaten rättsligt bindande för alla parter.

Ålandsservitutet från år 1856 innehöll inte några bestämmelser om Ålands ställning under krig. När den tyska aktiviteten på Östersjön växte under första världskriget (1914-1918) beslöt Ryssland att befästa Åland. Sverige, Storbritannien och Frankrike gav sitt samtycke till detta under förutsättning att anläggningarna skulle förstöras efter krigets slut. Efter oktoberrevolutionen år 1917 drog Ryssland sig ur kriget och den 6 december samma år utropade sig Finland till en självständig republik. De ryska befästningarna på Åland förstördes under sommaren 1919 efter en överenskommelse mellan Sverige, Tyskland och Finland.

Redan innan Finlands självständighet hade ålänningarna krävt en återförening med Sverige. Frågan om Ålands statstillhörighet överfördes vid fredsförhandlingarna i Paris till det nyligen bildade Nationernas förbund och den 24 juni 1921 beslöt det internationella samfundet att Åland skulle tillerkännas Finland. Beslutet innehöll emellertid två suveränitetsinskränkningar: Ålänningarna skulle få internationella garantier för bevarandet av sin språkliga och kulturella status, och Åland skulle vara demilitariserat och neutraliserat genom en internationell överenskommelse.

Under vinterkriget (1939-1940) placerade Finland trupper på Åland samtidigt som kringliggande vatten minerades för att försvåra den sovjetiska flottans aktivitet. Vid fredsslutet år 1940 slöts ett fördrag mellan Finland och Sovjetunionen där Finland förband sig att demilitarisera Ålandsöarna och där Sovjetunionen fick rätten att upprätthålla ett konsulat på Åland för att övervaka demilitariseringen. Konsulatet upprätthålls fortfarande.

När fortsättningskriget (1941-1944) bröt ut befästes Åland av finska trupper. Efter vapenstilleståndet i september 1944 sattes 1940 års fördrag återigen i kraft. Ålands demilitarisering bekräftades slutligen under fredsförhandlingarna i Paris år 1947.

Därtill bör nämnas att Ryssland och Finland 1992 tecknade ett protokoll enligt vilket fördragen om demilitarisering mellan Sovjetunionen och Finland fortfarande är i kraft mellan Ryssland och Finland.

Konventionernas giltighet

Ålands demilitarisering regleras idag av fyra centrala internationella konventioner, konventionen om demilitarisering av Ålandsöarna, även kallad Ålandsservitutet (1856), konventionen om Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering, även kallad Ålandskonventionen (1921), fördraget mellan Finland och Sovjetunionen angående Ålandsöarna (1940) samt fredsfördraget i Paris (1947). Av dessa konventioner omfattar Ålandskonventionen (1921) även uttryckligen neutraliseringen. Enligt flertalet experter är alla de grundläggande konventionerna fortfarande i kraft. Dessutom anses både demilitariseringen och neutraliseringen ha vunnit folkrättslig hävd och därmed blivit gällande sedvanerätt även för de stater som inte undertecknat konventionerna.

Åland behåller även inom ramen för det Europeiska samarbetet sin demilitariserade och neutraliserade status. Framför allt nämns denna status i "Protokoll 2" till Finlands anslutningsfördrag till Europeiska Unionen där Ålands särställning enligt folkrätten framhålls. Dessutom har Finland, i samband med Lissabonfördragets ikraftträdande, deklarerat att fördraget inte påverkar tillämpningen av Ålands demilitarisering och neutralisering.

2. Innehållet i demilitariserings- och neutraliseringskonventionerna

Den materiella omfattningen av Ålands demilitarisering och neutralisering regleras framförallt i Ålandskonventionen från 1921. Följande länder är parter till 1921 års konvention: Tyskland, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Storbritannien, Italien, Lettland, Polen och Sverige. Nedan redogörs för det huvudsakliga innehållet i konventionerna.

Förbud mot militära anläggningar

Konventionen förbjuder Finland att befästa Åland och att upprätta någon militär anläggning eller annan anordning för krigsändamål. Förbudet gäller även anläggningar upprättade av andra stater än Finland:

Enligt 1921 års konvention får

"Ingen anläggning eller operationsbas av militär eller marin art, ingen anläggning eller operationsbas för militär luftfart, ej heller någon annan anordning avsedd för krigsändamål får behållas inom den i artikel 2 angivna zonen".

Förbud mot militära styrkor och vapen

Vidare får enligt 1921 års konvention ingen militär land-, sjö- eller luftstyrka tillhörande någon som helst makt uppehålla sig inom åländskt område. Likaså förbjuder 1940 års demilitariseringsfördrag mellan Finland och Sovjetunionen Finland att ställa Åland till förfogande för främmande staters beväpnade styrkor.

Enligt 1977 års tilläggsprotokoll till Genèvekonventionerna skall en väpnad styrka:

- stå under befäl, som ansvarar gentemot staten för sina underlydandes uppförande,
- vara underkastade ett internt disciplinärt system som bl.a. skall garantera att folkrättens regler, tillämpliga i väpnade konflikter, iakttas.

Det finns med andra ord inget uttryckligt krav för att de personer som ingår i den väpnade styrkan bär militär uniform eller andra utmärkande tecken. Å andra sidan räcker inte beväpning eller ett hierarkiskt kommandosystem i sig till för att definiera en väpnad styrka. Deltagarna i den väpnade styrkan ska vara berättigade att direkt delta i fientligheterna, därmed är bland annat en beväpnad polisstyrka inte definitionsmässigt en väpnad styrka.

Tillverkning, införsel, transitering och återutförsel av vapen och krigsmaterial på Åland är förbjudna enligt 1921 års konvention. Utifrån den ursprungliga franskspråkiga texten tolkas förbudet så att endast vapen för militärt bruk, inte för jakt och annat civilt bruk är förbjudna.

Det har i praktiken ansetts att det inte är möjligt att transportera militär personal eller vapen och militära fordon på passagerarfartyg, vars rutt löper via Mariehamn, det vill säga in i den demilitariserade zonen. Inte heller har det ansetts tillåtet att flyga över åländsk zon med militärhelikoptrar.

Neutraliserat område

Enligt 1921 års konvention ska Åland anses vara ett neutraliserat område och får varken direkt eller indirekt användas för militära ändamål. Har ett angrepp trots allt riktats mot Åland eller genom öarna mot fasta Finland har Finland inte bara rätt utan även en skyldighet att försvara Ålands neutralisering. Vidare har Finland rätt, i fall någon annan del av Östersjön berörs av krig och Ålands neutralisering är hotad, att tillfälligt minera åländska vatten.

Undantag till bestämmelserna om demilitarisering

1921 års konvention räknar upp några undantag till bestämmelserna om demilitarisering under fredstid. En allmänt vedertagen rättsprincip är att en konvention eller en lag, som uppställer ett generellt förbud som huvudregel, skall i fråga om uppräknade undantag tolkas strikt, utan analog tillämpning. Eftersom Ålandskonventionen generellt förbjuder militära anläggningar, styrkor och vapen på Åland, ska följande undantag tillämpas snävt.

1. En finländsk väpnad styrka får uppehålla sig på Åland under en kortare tid för att upprätthålla ordningen, om "utomordentligt speciella omständigheter" så kräver. Med detta syftas främst till interna oroligheter. Läget på Åland har genomgående varit stabilt och undantaget har därför inte aktualiserats.

2. Finland får "tid efter annan låta ett eller två av sina lätta, för övervattenfart avsedda krigsfartyg besöka öarna" samt "temporärt förankra i de till öarna hörande vatten". Undantaget kom till bland annat för att den finska marinen skulle kunna bekanta sig med åländska vatten. I praktiken har "tid efter annan" av de åländska myndigheterna tolkats så att fartygen ska avlägsna sig från åländska vatten senast följande dygn från det att de kommit till området. Vidare menar Ålands landskapsregering att konventionens undantagsbestämmelser ska tolkas enligt följande "de finska krigsfartygen har inte rätt att angöra kaj utan endast rätt att temporärt förankra i samband med de tillfälliga inspektionsfärderna". Ankringsmöjligheten tillkom utgående från 1920-talets förutsättningar för fartyg att färdas i mörker och i hårt väder, idag finns inte samma behov för förankring.

Under "särskilda omständigheter" får även andra finländska fartyg, vilkas sammanlagda displacement inte överstiger 6 000 ton, temporärt hållas på området. Här syftas till liknande hot eller inre oroligheter som i punkt ett.

3. Under fredstid kan Finlands regering ge tillstånd till "ett krigsfartyg tillhörande varje annan makt" att inlöpa i det åländska territoriet. Tillstånd ska begäras på diplomatisk väg och i god tid före besöket. Ordalydelsen tolkas så att flera fartyg kan befinna sig på åländska vatten samtidigt, men endast ett från varje land. Undantaget aktualiserades bland annat i samband med den engelska drottningens statsbesök år 1976, då de två krigsfartyg som eskorterade drottningens fartyg fick stanna utanför den demilitariserade zonen.

4. De ovannämnda undantagen gäller i första hand fartygsbesök på de inre territorialvattnen. Krigsfartyg har dessutom rätt till ofarlig genomfart på territorialhavet enligt Ålandskonventionens artikel 5. Den allmänna principen om ofarlig genomfart har kodifierats i Förenta nationernas havsrättskonvention den 10 december 1982. Som ofarlig räknas genomfart av fartyg som genom sitt agerande inte hotar kuststatens fred, allmänna ordning eller säkerhet. Ett krigsfartyg i ofarlig genomfart bör inte stanna annat än vid force majeure.

5. Finlands luftstridskrafter har rätt att flyga över Ålands zon men de får inte landa annat än vid force majeure. Som ett resultat av överläggningar mellan Ålands landskapsregering och försvarsmakten har luftstridskrafternas stab uppfört direktiv enligt vilka uppseendeväckande flygningar ej är att föredra.

3. För ytterligare information

Kontaktuppgifter

Förvaltnings- och utvecklingschef Dan E. Eriksson
Tfn. +358 (0)18 25170
E-post dan.e.eriksson@regeringen.ax

Litteratur

Archer, Clive & Joenniemi, Pertti, *The Nordic Peace*, 2003, Ashgate, Hampshire.
Björkholm, Mikaela & Rosas, Allan, *Ålandsöarnas demilitarisering och neutralisering*, 1989, Åbo Akademis förlag, Åbo.
Bring, Ove, *Nedrustningens folkrätt*, 1987, Norstedts förlag, Stockholm.
Eriksson, Susanne; Johansson, Lars Ingmar & Sundback, Barbro, *Fredens öar*, 2006, Ålands Fredsinstitut, Mariehamn.
Hannikainen, Lauri & Horn, Frank (eds.), *Autonomy and Demilitarisation in International Law: The Åland Islands in a Changing Europe*, 1997, Kluwer Law International, Hague.
Spiliopoulou Åkermark, Sia, *Ålands demilitarisering och neutralisering: gammal skåpmat eller levande folkrätt?*, 2007, Ålands Fredsinstitut, Mariehamn.
Tiilikainen, Teija, *Åland, Finland och europeisk säkerhet*, 2002, Ålands Fredsinstitut, Mariehamn.

Länkar

Ålands kulturstiftelse: Internationella överenskommelser och dokument om Åland, svenska samt

originalversioner

<http://www.kultur.aland.fi/kulturstiftelsen/traktater/index.html>

Ålands landskapsregering

<http://www.regeringen.ax/>

Ålands fredsinstitut

<http://www.peace.ax/>

Bilagor

Karta över demilitariseringens gränser

Konvention om demilitarisering av Ålandsöarna (1856)

Konvention om Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering (1921)

Fördrag mellan Finland och Sovjetunionen om Ålandsöarna (1940)

Fredsfördraget i Paris, Ålandsbestämmelser (1947)

Utdrag ur Coreper II-protokollet i anknytning till Lissabonfördraget (2009)

Gränser för Ålandsöarnas demilitarisering och neutralisering

 Demilitariseringens gränslinje

KONVENTIONEN OM DEMILITARISERING AV ÅLANDSÖARNA.
Samtida översättning, Helsingfors hos J. Simelii arvingar
1856

I Guds den Allsmäktiges namn!

Hans Majestät Kejsaren av Ryssland, Hans Majestät Fransmännens Kejsare och Hennes Majestät Drottningen av förenade Konungariket Storbritannien och Irland, önskande att till Östersjön utsträcka den emellan Dem så lyckligen återställda enigheten i Orienten, samt därigenom betrygga den allmänna fredens välgärningar, hava beslutat att ingå en konvention och i sådant ändamål till fullmäktige utnämnt:

Hans majestät Kejsaren av Ryssland: Greve Alexis Orloff, Dess General-Adjutant, General av Kavalleriet, Kommenderande det Kejsarliga Högkvarteret, Ledamot av Rikskonseljen och Minister-Kommittén, hugnad med Deras Majestäters Kejsar Nicolai den 1:stes Störvördigst i åminnelse och Kejsar Alexander II:dres porträtter i briljanter; Riddare av S:t Andrä orden med briljanter och alla Ryska ordnar; Storkors av Österrikiske S:t Stephans orden i första klassen; Preussiska Svarta Örnens orden med briljanter; Sardiniske Annunciade orden, m. fl. utländska ordnar;

och Baron Filip Brunnow, Dess Geheime-Råd, Utomordentligt Sändebud och fullmyndig Minister vid Tyska Förbundet och hos Hans Kongl. Höghet Storhertigen av Hessen; Riddare av S:t Wladimirs ordens 1:sta klass, S:t Alexander Newsky orden med briljanter; Vita örnens orden; St Anne och S:t Stanislai ordens 1:sta klass; Storkors av Preussiska Röda örnens orden i 1:sta klassen; Kommendör av Österrikiske S:t Stephans orden, m.fl. utländska ordnar;

Hans Majestät Fransmännens kejsare: Greve Alexander Colonna-Walewski, Senator i Kejsaredömet, Stor-officer av Kejsarliga Heders-Legionen, Riddare av Serafimer orden, Storkors av S:t Mauriti och Lazari orden, prydd med Kejsarl. Medjidii orden i 1:sta klassen, m.m.; Dess Minister-Stats-Sekreterare för utrikes ärenderna;

och Baron Frans Adolf Bourqueney, Storkors av Kejsarliga Hederslegionen och av Österrikiska Leopolds orden, prydd med Sultanens porträtt i briljanter, m.m.; Dess Utomordentlige Sändebud och fullmyndige Minister hos Hans Kejsarliga Kongl. Apostoliska Majestät;

Hennes Majestät Drottningen av förenade Konungariket Storbritannien och Irland: den hedervärde Greven Georg Wilhelm Fredrik Clarendon, Baron Hyde-Hindon, Pair av förenade Konungariket, Ledamot i Hennes Majestäts Hemliga Råd, Riddare av den ädla Strumpebands orden och Storkors-Riddare av den högt ansedda Bath orden, Hennes Majestäts Förste Statssekreterare för utrikes ärendena;

och den hedervärde Baronen Henrik Richard Carl Cowley, Pair i det förenade Konungariket, Ledamot i Hennes Majestäts Hemliga Råd, Storkors-Riddare av den högt ansedda Bath orden; Hennes Majestäts utomordentlige och fullmyndige Ambassadör hos Hans Majestät Fransmännens Kejsare;

vilka, sedan de utväxlat sina i god och giltig form befunna fullmakter, överenskommit om följande stadganden:

Artikel 1.

Hans Majestät Kejsaren av Ryssland, för att gå deras Majestäter Fransmännens Kejsares och Drottningens av förenade Konungariket Storbritannien och Irland uttryckta önskan till mötes, förklarar, att de Åländska öarne icke skola befästas samt att där varken skall underhållas eller grundläggas något militär- eller marin-etablissemang.

Artikel 2.

Närvarande Konvention, bifogad den i Paris i dag undertecknade allmänna traktaten, skall ratificeras och ratifikationerna utväxlas inom utgången av fyra veckor eller förr, om sig göra låter.

Till bekräftelse härå hava de respektive plenipotentiärerne undertecknat densamma samt vidfogat sina sköldemärken.

Avslutad i Paris den 30 Mars år 1856.

Clarendon
Cowley
A. Walewski
Bourquenay
Orloff
Brunnow

KONVENTIONEN OM ICKE-BEFÄSTANDE OCH NEUTRALISERING
AV ÅLANDSÖARNA
1921
Översättning från franska.

KONVENTION

angående Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering

Tysklands President, Hans Majestät Konungen av Danmark och Island, Estniska Republikens Statschef, Finska Republikens President, Hans Majestät Konungen av Det Förenade Konungariket Britannien och Irland och av de brittiska besittningarna på andra sidan haven, Kejsare av Indien, Hans Majestät Konungen av Italien, Lettiska republikens Statschef, Polske Statschefen och Hans Majestät Konungen av Sverige, vilka enats om att förverkliga det av Nationernas Förbunds råd i dess beslut den 24 juni 1921 uppställda önskemålet om att sluta en konvention mellan de intresserade makterna rörande Ålandsöarnas icke-befästade och neutralisering, i syfte att garantera att dessa öar aldrig kommer att utgöra någon fara ur militär synpunkt,

har för detta ändamål beslutat att utan rubbning av den förbindelse, som Ryssland åtagit sig i den vid Paristraktaten av den 30 mars 1856 fogade konventionen rörande Ålandsöarna komplettera innebörden av denna förbindelse,

och till sina befullmäktigade ombud utsett:

För Tyskland:

hr Oskar Trautmann, verkligt legationsråd.

För Danmark:

hr Herman Anker Bernhoft, utomordentligt sändebud och befullmäktigad minister i Paris, och hr Henri Lucien Erik Wenck, kommandör, chef för danska marinstaben.

För Estland:

hr Ants Piip, utrikesminister.

För Finland:

hr general Oscar Paul Enckell, chef för finska generalstaben,
hr Rafael Waldemar Erich, förutvarande statsminister, professor vid juridiska fakulteten vid universitetet i Helsingfors, och

hr Carl Enckell, utomordentligt sändebud och befullmäktigad minister i Paris.

För *Frankrike*:

hr Jean Gout, befullmäktigad minister av första klassen.

För *Brittiska Riket*:

hr John Duncan Gregory, C.M.G., ambassadråd, avdelningschef i utrikesministeriet.

För *Italien*:

hr Arturo Ricci-Busatti, befullmäktigad minister av första klassen.

För *Lettland*:

hr Michael Walters, utomordentligt sändebud och befullmäktigad minister i Rom.

För *Polen*:

hr Szymon Askenazy, utomordentligt sändebud och befullmäktigad minister, delegerad vid Nationernas förbund, samt

För *Sverige*:

hr Erik Birger Trolle, landshövding, förutvarande minister för utrikes ärendena, och friherre Erik Teodor Marks von Würtemberg, t.f. president i Svea hovrätt, förutvarande statsråd,

vilka, efter att hava deponerat sina fullmakter, som befunnits vara i god och behörig ordning, överenskommit om följande bestämmelser:

Artikel 1.

Finland bekräftar, i den mån sådant för dess del må vara erforderligt, den förklaring Ryssland avgivit uti konventionen av den 30 mars 1856 angående Ålandsöarna, fogad till Paristraktaten av samma datum, och förbinder sig alltså att icke befästa den del av den finska skärgården, som benämnes Ålandsöarna.

Artikel 2.

I. Med benämningen Ålandsöarna förstås i denna konvention samtliga de öar, holmar och skär, vilka äro belägna inom det vattenområde, som begränsas av följande linjer:

a) i norr latitudparallellen N 60° 41´,

b) i öster av de räta linjer som successivt sammanbinder följande geografiska punkter:

1) lat. 60° 41´,0 och long. 21° 00´,0 Greenwich

	N		O	
	60° 35',9		21° 06',9	
2)	" N	" "	O	"
	60° 33',3		21° 08',6	
3)	" N	" "	O	"
	60° 15',8		21° 05',5	
4)	" N	" "	O	"
	60° 11',4		21° 04',4	
5)	" N	" "	O	"
	60° 09',4		21° 01',2	
6)	" N	" "	O	"
	60° 05',5		21° 04',3	
7)	" N	" "	O	"
	60° 01',1		21° 11',3	
8)	" N	" "	O	"
	59° 59',0		21° 08',3	
9)	" N	" "	O	"
	59° 53',0		21° 20',0	
10)	" N	" "	O	"
	59° 48',5		21° 20',0	
11)	" N	" "	O	"
	59° 27',0		20° 46',3	
12)	" N	" "	O	"

c) i söder av latitudparallellen 59° 27'N,

d) i väster av de räta linjer, som successivt sammanbinder följande geografiska punkter:

	59° 27',0		27° 09',7	
13)	lat. N	och long. O	Greenwich	
	59° 47',8		19° 40',0	
14)	" N	" "	O	"
	60° 11',8		19° 05',5	
15)	" N	" "	O	"
16)	Mittpunkten av klippan Märket			
	60° 18',4		19° 08',5	
	lat. N	och long. O		"
17)	" 60° 41',0	" "	19° 14',4	"

De linjer, som förenar punkterna 14, 15 och 16 är desamma som är angivna i "Description topographique de la frontière entre le Royaume de Suède et l'Empire de Russie d'après la démarcation de l'année 1810 corrigée d'après la revision de 1888".

Läget av alla de i denna artikel angivna punkterna hänför sig i allmänhet till brittiska amiralitetets sjökort N:o 2297 av 1872 (med däri införda rättelser intill augusti 1921). Likväl hänförs för vinnande av större noggrannhet punkterna 1-11 till följande sjökort: finska sjökorten N:o 32 av 1921, N:o 29 av 1920 och ryska sjökortet N:o 742 av 1916 (rättat i mars 1916).

Av vart och ett av dessa sjökort är ett exemplar deponerat i Nationernas Förbunds permanenta sekretariats arkiv.

II. Ålandsöarnas territorialvatten anses sträcka sig intill ett avstånd av 3 sjömil vid lågvattenstånd från här ovan avsedda öar, holmar och skär som icke ständigt står under vatten; likväl skall territorialvattnet ingenstädes anses sträcka sig utanför de i första momentet av denna artikel bestämda gränslinjerna.

III. Samtliga de öar, holmar och skär, som anges i mom. I, och de territorialvatten som är bestämda i mom. II, utgör tillsammans den "zon", varå följande artiklar äger tillämpning.

Artikel 3.

Ingen anläggning eller operationsbas av militär eller marin art, ingen anläggning eller operationsbas för militär luftfart, ej heller någon annan anordning avsedd för krigsändamål får behållas inom den i artikel 2 angivna zonen.

Artikel 4.

Med förbehåll för bestämmelserna i artikel 7 må icke någon militär land-, sjö- eller luftstyrka tillhörande någon som helst makt intränga i eller uppehålla sig inom den i artikel 2 angivna zonen. Tillverkning, införsel, transitering och återutförsel av vapen och krigsmateriel inom densamma är uttryckligen förbjudna.

Följande bestämmelse skall likväl gälla under fredstid:

a) utöver den reguljära polispersonal, som är nödvändig för upprätthållande av ordning och allmän säkerhet inom zonen och som är organiserad i överensstämmelse med de allmänna bestämmelser som gäller i den finska republiken, får Finland, därest utomordentliga omständigheter så kräver, dit införa och där temporärt hålla andra väpnade styrkor som är strängt nödvändiga för ordningens upprätthållande.

b) Finland förbehåller sig likaledes rätten att tid efter annan låta ett eller två av sina lätta, för övervattenfart avsedda krigsfartyg besöka öarna, och skall dessa fartyg i sådana

fall kunna temporärt ankra i öarnas vatten. Utom dessa fartyg får Finland, därest särskilda omständigheter av vikt så kräver, i zonen vatten införa och där temporärt hålla andra övervattensfartyg, vilkas sammanlagda displacement i intet fall får överstiga 6 000 ton.

Rätt att inlöpa i ögruppen och där temporärt ankra må av finska regeringen icke medgivnas mer än ett krigsfartyg tillhörande varje annan makt.

c) Finland får låta sina luftstridskrafter flyga över zonen, men det är dessa förbjudet att där landa annat än i fall av force majeure.

Artikel 5.

Förbudet att låta krigsfartyg inlöpa eller uppehålla sig inom den i artikel 2 angivna zonen inverkar icke på rätten till inoffensiv passage genom territorialvattnen, vilken passage förblir underkastad gällande internationella bestämmelser och sedvänjor.

Artikel 6.

I krigstid skall den i artikel 2 angivna zonen anses såsom neutralt område och får icke vare sig direkt eller indirekt begagnas för ändamål, som på något sätt sammanhänger med militära företag.

Dock skall, i händelse av krig som berör Östersjön, det vara tillåtet för Finland att med sikte på att säkra respekten för zonen neutralitet temporärt nedlägga minor i dennas vattenområde och för detta ändamål vidtaga sådana maritima åtgärder, som äro strängt nödvändiga.

Finland skall omedelbart härom underrätta Nationernas förbunds råd.

Artikel 7.

I. I syfte att ge effektivitet åt den garanti, som förutsättes i inledningen till denna konvention, skall de Höga Fördragslutande parterna var för sig eller gemensamt hänvända sig till Nationernas Förbunds Råd, för att detta måtte besluta vilka åtgärder som skall vidtagas antingen för att säkerställa upprätthållandet av denna konventions bestämmelser eller för att hejda kränkningen.

De Höga Fördragslutande parterna förbinder sig att medverka till de åtgärder, om vilka rådet i sådant syfte besluter.

Då rådet för fullgörande av denna förpliktelse har att fatta beslut under ovan angivna förutsättningar, skall de makter, som deltagit i denna konvention, vare sig de är medlemmar av förbundet eller ej, av rådet kallas att därstädes taga säte. Vid beräkning av den enhällighet, som erfordras för rådets beslut, skall hänsyn icke tagas till den röst, som avgives av ombudet för den makt, vilken beskylls för att hava kränkt konventionens

bestämmelser.

Om enhällighet icke uppnås, äger envar av Höga Fördragslutande parterna rätt att vidtaga de åtgärder, som rådet må hava tillstyrkt med 2/3 majoritet, beräknad utan hänsyn till den röst, som avgivits av ombudet för den makt, vilken beskyllts för att hava kränkt bestämmelserna i konventionen.

II. I händelse zonens neutralitet skulle bringas i fara genom en attack antingen mot Ålandsöarna eller genom ögruppen mot finska fastlandet, skall Finland inom zonen vidtaga nödiga åtgärder för att hejda och tillbakaslå angriparen, intill dess de Höga Fördragslutande parterna i överensstämmelse med bestämmelserna i denna konvention blir i stånd att ingripa för att åstadkomma att neutraliteten respekteras.

Finland skall omedelbart härom underrätta rådet.

Artikel 8.

Denna konventions bestämmelser skall förbli i kraft, vilka de förändringar än må vara som kan inträda uti det nuvarande *status quo* i Östersjön.

Artikel 9.

Nationernas Förbunds Råd ombedes att meddela denna konvention till förbundets medlemmars kännedom, på det att den rättsliga status, som jämlikt densamma bestämmelser tillkommer de i Finska republiken såsom integrerande del ingående Ålandsöarna, må i den allmänna fredens intresse respekteras av alla, såsom ingående uti de föreskrifter, som erkänns såsom rättesnöre för regeringarnas handlingsätt.

Denna konvention kan med enhälligt samtycke av de Höga Fördragslutande parterna föreläggas makt, som icke undertecknat densamma, men vars accession senare må synas önskvärd, i syfte att sådan makt må i all form tillträda densamma.

Artikel 10.

Denna konvention skall ratificeras. Protokoll över den första deponeringen av ratifikationer skall upprättas, så snart flertalet av de makter, som undertecknat konventionen, Finland och Sverige inbegripna i detta flertal, blir i tillfälle att skrida till deponering.

Konventionen skall träda i kraft för varje makt, som undertecknat densamma, eller till densamma ansluter sig, ifrån tiden för deponeringen av sagda makts ratifikation eller adhesionsakt.

Deponeringen av ratifikationerna skall äga rum i Genève hos Nationernas förbunds permanenta sekretariat; eventuella adhesionsakter skall likaledes där deponeras.

Till bekräftelse härpå har de befullmäktigade ombuden undertecknat denna konvention och försett densamma med sina sigill.

Som skedde i Genève den tjugonde oktober nittonhundratjugoett i ett enda exemplar, som skall förbliva deponerat i Nationernas förbunds permanenta sekretariats arkiv och varav bestyrkt avskrift genom sekretariatets försorg skall tillställas var och en av de makter, som undertecknat densamma.

(Signerat)

(L.S.) Trautmann

(L.S.) Jean Gout

(L.S.) H.A. Bernhoft

(L.S.) J.D. Gregory

(L.S.) Wenck

(L.S.) A. Ricci-Busatti

(L.S.) Ant. Piip

(L.S.) M. Walters

(L.S.) ET Enckell

(L.S.) S. Askenazy

(L.S.) R. Erich

(L.S.) Eric Trolle

(L.S.) Carl Enckell

(L.S.) E. Marks von Württemberg

TRAKTAT MELLAN FINLAND OCH SOVJETUNIONEN OM ÅLAND

1940

Översättning från finska.

FÖRDRAG

mellan Finland och de Socialistiska Sovjetrepublikernas Förbund
angående Ålandsöarna.

Republiken Finlands regering å ena sidan och de Socialistiska Sovjetrepublikernas Förbunds regering å den andra, vilka önskar befästa grundvalen för sin trygghet samt för freden inom Östersjön, har ansett det nödvändigt att sinsemellan avsluta följande fördrag och i sådant avseende till sina befullmäktigade utsett

Republiken Finlands regering:

Finlands utomordentliga sändebud och befullmäktigade minister i Moskva Juho Kusti PAASIKIVI;

De Socialistiska Sovjetrepublikernas Förbunds regering:

Ordföranden i SSR-förbundets Folkkommisariers Råd och folkkommissarie för utrikesärendena Vjatjeslav Mihailovitj MOLOTOV,
vilka efter att ha utväxlat sina fullmakter, som befunnits i god och behörig form, överenskommit om följande:

Artikel 1.

Finland förbinder sig att demilitarisera Ålandsöarna, att icke befästa dem samt att icke ställa dem till främmande staters beväpnade styrkors förfogande.

Detta innebär jämväl, att varken Finland eller övriga stater inom zonen Ålandsöarna får upprätthålla eller uppföra några som helst anläggningar eller operationsbaser av militär eller marin art, anläggningar eller operationsbaser för militär luftkraft eller några som helst andra anordningar avsedda för militära ändamål, samt att de på öarna befintliga pjasplattformerna skall demoleras.

Artikel 2.

Under benämningen "zonen Ålandsöarna" innefattas i detta fördrag samtliga de öar, holmar och skär som är belägna inom det vattenområde som begränsas av följande linjer:

a) i norr latitudparallellen N 60° 41´,

b) i öster av de räta linjer som successivt sammanbinder följande geografiska punkter:

	oc	lon	Greenw
1) lat. 60° 41´,0 N	h	g. 21° 00´,0 O	ich
2) " 60° 35´,9 N	"	" 21° 06´,9 O	"
3) " 60° 33´,3 N	"	" 21° 08´,6 O	"
4) " 60° 15´,8 N	"	" 21° 05´,5 O	"
5) " 60° 11´,4 N	"	" 21° 04´,4 O	"
6) " 60° 09´,4 N	"	" 21° 01´,2 O	"
7) " 60° 05´,5 N	"	" 21° 04´,3 O	"
8) " 60° 01´,1 N	"	" 21° 11´,3 O	"
9) " 59° 59´,0 N	"	" 21° 08´,3 O	"
10) " 59° 53´,0 N	"	" 21° 20´,0 O	"
11) " 59° 48´,5 N	"	" 21° 20´,0 O	"
12) " 59° 27´,0 N	"	" 20° 46´,3 O	"

c) i söder av latitudparallellen 59° 27´N,

d) i väster av de räta linjer, som successivt sammanbinder följande geografiska punkter:

	59° 27´,0	oc	lon	27° 09´,7	
13) lat. N		h	g.	O	Greenwich
				19° 40´,0	
14) " 59° 47´,8 N	"	"	"	O	"
	60° 11´,8			19° 05´,5	
15) " N	"	"	"	O	"
16) Mittpunkten av klippan Märket					
	60° 18´,4	oc	lon	19° 08´,5	
lat. N		h	g.	O	"
	60° 41´,0			19° 14´,4	
17) " N	"	"	"	O	"

Ålandsöarnas territorialvatten anses sträcka sig intill ett avstånd av 3 sjömil från här ovan avsedda öar, holmar och skär som åtminstone tidvis är synliga över havsytan vid lågvattenstånd.

Artikel 3.

De Socialistiska Sovjetrepublikernas Förbund tillerkännes rättighet att på Ålandsöarna upprätthålla ett eget konsulat, vars uppgift förutom sedvanliga konsulatsåligganden är att övervaka, att de i artikel 1 i detta fördrag fastställda förbindelserna angående Ålandsöarnas demilitarisering och icke-befästande fullgörs.

Ifall denne konsuläre representant iakttaget något som enligt hans åsikt strider mot bestämmelserna i detta fördrag angående demilitarisering och icke-befästande, är han berättigad att, för vidtagande av gemensam undersökning, därom anmäla hos finska myndigheter genom förmedling av länsstyrelsen i landskapet Åland.

Denna undersökning företas så snabbt som möjligt av en av den finska regeringen utsedd befullmäktigad samt Rådunionens konsuläre representant.

Resultaten av den gemensamma undersökningen upptecknas i ett protokoll uppgjort i fyra exemplar på finska och ryska, samt meddelas vardera fördragslutande partens regering för vidtagande av nödvändiga åtgärder.

Artikel 4.

Detta fördrag träder i kraft så snart det undertecknats och skall därefter ratificeras.

Ratifikationshandlingarna utväxlas i Helsingfors inom tio dagar.

Detta fördrag är uppgjort i tvenne exemplar på finska och ryska språken i staden Moskva den 11 oktober 1940.

J.K. Paasikivi

V. Molotov

UTDRAG UR FREDSFÖRDRAGET I PARIS

1947.

Översättning från engelska.

FÖRDRAG

om fred med Finland

1947

De Socialistiska Sovjetrepublikernas Union, Det Förenade Konungariket Storbritannien och Nordirland, Australien, Vitryska Socialistiska Sovjetrepubliken, Kanada, Tjeckoslovakien, Indien, Nya Zeeland, Ukrainska Socialistiska Sovjetrepubliken, och Sydafrikanska Unionen, i egenskap av de stater som är i krig med Finland och aktivt förde krig mot de europeiska fiendestaterna med betydande stridskrafter, i det följande kallade "de Allierade och Förbundna Makterna", å ena sidan, och Finland, å andra sidan;

Har därför överenskommit att förklara krigstillståndet avslutat och för detta ändamål sluta detta fredsavtal, och har i enlighet härmed utsett undertecknade befullmäktigade representanter, vilka, efter att ha framlagt sina fullmakter, och dessa befunnits vara i ordning, överenskommit om följande villkor:

Artikel 5

Ålandsöarna skall förbli demilitariserade i enlighet med det nu rådande läget.

Artikel 12

1. Var och en av de Allierade och Förbundna Makterna skall inom sex månader efter undertecknandet av detta fredsavtal meddela Finland vilka av dess före kriget ingångna bilaterala fördrag med Finland det önskar hålla i kraft eller ånyo sätta i kraft.

Bestämmelser som icke överensstämmer med detta fredsavtal bör dock avlägnas ur de förutnämnda fördragen.

2. Alla sådana fördrag om vilka meddelande gjorts på detta sätt skall registreras vid

Förenta Nationernas sekretariat i enlighet med artikel 102 av Förenta Nationernas stadga.

3. Alla sådana fördrag om vilka icke på detta sätt har meddelats anses ha förfallit.

Till bekräftelse varpå undertecknade befullmäktigade representanter har undertecknat detta fördrag och försett det med sina sigill.

Givet i Paris på ryska, engelska, franska och finska språket den tionde februari år nittonhundrafyrtiosju.

